യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 2 (മുമുക്ഷുവ്യവഹാരപ്രകരണമ്)/സർഗഃ 06
ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

തസ്മാഥ്.പ്രാക്-പൗരുഷാദ്-ദൈവം(ൻ)
നാ+ന്യ+ത്തഥ്-പ്രോജ്ഝ്യ ദൂരതഃ .
സാധു-സംഗമ-സ+ച്ഛാസ്ത്രൈർ-
ജീവ-മു+ത്താര-യേദ്-ബലാത് .. 1

യഥാ യഥാ പ്രയ+ത്നഃ(സ്)സ്യാദ്-ഭവേ-ദാശു ഫലം(ൻ) തഥാ .
ഇതി പൗരുഷ-മേവാസ്തി ദൈവ-മസ്തു തദേവ ച .. 2

ദുഃഖാ+ദ്യഥാ ദുഃഖ-കാലേ, ഹാ കഷ്ട-മിതി ക+ഥ്യതേ .
ഹാ-കഷ്ട-ശബ്ദ-പ+ര്യാ-യസ്,തഥാ ഹാ ദൈവ-മി+ത്യപി .. 3

പ്രാക്സ്വ-കർമേ-തരാ-കാരം(ൻ)ദൈവം(ൻ)നാമ ന വി+ദ്യതേ .
ബാലഃ(ഫ്)പ്രബല-പുംസേവ തജ്ജേതു-മിഹ ശ+ക്യതേ .. 4

ഹ്യസ്-തനോ ദുഷ്ട ആചാര ആചാരേ-ണാദ്യ ചാരുണാ .
യഥാശു ശുഭതാ-മേതി+പ്രാക്തനം(ങ്)കർമ ത+ത്തഥാ .. 5

ത+ജ്ജ-യായ യത+ന്തേയേ നലോഭ-ലവ-ലമ്പടാഃ .
തേ ദീനാഃ(ഫ്)പ്രാകൃതാ മൂഢാഃ(സ്)സ്ഥിതാ ദൈവ-പരായണാഃ .. 6

പൗരുഷേണ കൃതം(ങ്)കർമ ദൈവാ+ദ്യദഭി-ന+ശ്യതി .
ത+ത്ര നാശ-യിതുർ+ജ്ഞേയം പൗരുഷം ബലവ+ത്തരം .. 7

യദേക-വൃ+ന്ത-ഫലയോ-രഥൈകം ശൂന്യ-കോടരം .
ത+ത്ര+പ്രയത്നഃ(സ്)സ്ഫുരിതസ്-തഥാ ത+ദ്രസ-സംവിദഃ .. 8

യഥ്.പ്രയാ+ന്തി ജഗദ്-ഭാവാഃ(സ്)സംസി+ദ്ധാ അപി സം(ങ്)ക്ഷയം .
ക്ഷയ-കാരക-യ+ത്ന+സ്യ+ഹ്യത്ര ജ്ഞേയം മഹദ്-ബലം .. 9

ദ്വൗ ഹുഡാ-വിവ യു+ധ്യേതേ പുരു-ഷാർഥൗ പരസ്പരം .
യ ഏവ ബലവാംസ്-തത്ര സ ഏവ ജയതി+ക്ഷണാത് .. 10

ഭി+ക്ഷുകോ മങ്ഗലേ-ഭേന നൃപോ യഥ്.ക്രിയതേ ബലാത് .
തദ-മാ+ത്യേഭ-പൗരാണാം പ്രയ+ത്ന+സ്യ ബലം മഹത് .. 11

പൗരുഷേ-ണാ+ന്ന-മാ+ക്രമ്യ യഥാ ദ+ന്തേന ചൂർണ്യതേ .
അന്യഃ(ഫ്) പൗരുഷ-മാശ്രിത്യ തഥാ ശൂരേണ ചൂർണ്യതേ .. 12

അ+ന്ന-ഭൂതാ ഹി മഹതാം(ൽ)ലഘവോ യത്ന-ശാലിനാം .
യഥേഷ്ടം വിനി-യോ+ജ്യ+ന്തേ തേന കർമസു ലോഷ്ട-വത് .. 13

ശ+ക്ത+സ്യ പൗരുഷം(ൻ)ദൃശ്യ-മദൃ+ശ്യം വാപി യദ്-ഭവേത് .
തദ്-ദൈവ-മി+ത്യ-ശ+ക്തേന ബുദ്ധ-മാ+ത്മ+ന്യ-ബു+ദ്ധിനാ .. 14

ഭൂതാനാം ബലവദ്-ഭൂതം(യ്) യന്ന ദൈവ-മിതി+സ്ഥിതമ് .
ത+ത്തേഷാ-മ+പ്യ-ധിഷ്ഠാതൃ സതാ-മേതഥ്.സ്ഫുടം മിഥഃ .. 15

ശാസ്ത്രാ-മാ+ത്യേഭ-പൗരാണാ-മവി-കല്പാ+സ്വ-ഭാവധീഃ .
യാ സാ ഭി+ക്ഷു-കരാ+ജ്യ+സ്യ കർതൃ ധർതൃ+പ്രജാ+സ്ഥിതേഃ .. 16

ഭി+ക്ഷുകോ മങ്ഗലേ-ഭേന നൃപോ യത്-ക്രിയതേ+ക്വചിത് .
പ്രാക്തനം പൗരുഷം തത്ര ബലവ+ദ്വാപി കാരണം .. 17

ഐഹികഃ(ഫ്) പ്രാ+ക്തനം ഹന്തി+പ്രാക്തനോ്ഽ+ദ്യ-തനം ബലാത് .
സർവദാ പുരുഷ+സ്പന്ദസ്-ത+ത്രാനു+ദ്വേഗ+വാ+ഞ്ജയീ .. 18

ദ്വയോ-ര+ദ്യ-തന(സ്)സ്യൈവ+
പ്രത്യ+ക്ഷാദ്-ബലിതാ ഭവേത് .
ദൈവം(ഞ്)ജേതും(യ്)യതോ യത്-നൈർ-
ബാലോ യൂനേവ ശ+ക്യതേ .. 19

മേഘേന നീയതേ യ+ദ്വദ്-വഥ്സരോ-പാർജിതാ കൃഷിഃ .
മേഘ+സ്യ പുരുഷാർ-ഥോ്ഽസൗ ജയ+ത്യധിക+യ+ത്നവാൻ .. 20

ക്രമേണോ-പാർജിതേ്ഽ+പ്യർഥേ നഷ്ടേ കാ+ര്യാ ന ഖേദിതാ .
ന ബലം(യ്)യ+ത്ര മേ ശക്തം(ൻ)തത്ര കാ പരി-ദേവനാ .. 21

യന്ന ശക്നോമി ത+സ്യാർഥേ യദി ദുഃഖം(ങ്)കരോ+മ്യഹം .
തദ-മാരിത-മൃ+ത്യോർമേ യുക്തം പ്ര+ത്യ-ഹരോ-ദനം .. 22

ദേശ-കാല+ക്രിയാ+ദ്രവ്യ-വശതോ വിസ്ഫുര+ന്ത്യമീ .
സർവ ഏവ ജഗദ്-ഭാവാ ജയ+ത്യധിക-യത്നവാൻ .. 23

തസ്മാഥ്.പൗരുഷ-മാ+ശ്രി+ത്യ
സ+ച്ഛാസ്ത്രൈഃ(സ്) സഥ്.സമാ-ഗമൈഃ .
പ്ര+ജ്ഞാ-മമലതാം(ൻ)നീ+ത്വാ
സംസാര-ജലധിം(ൻ)തരേത് .. 24

പ്രാക്തന(ശ്)ശ്ചൈഹിക+ശ്ചേമൗ പുരു-ഷാർഥൗ ഫലദ്-ദ്രുമൗ .
സം(ഞ്)ജാതൗ പുരുഷാ-ര+ണ്യേ ജയ+ത്യ+ഭ്യധികസ്-തയോഃ .. 25

കർമ യഃ(ഫ്)പ്രാ+ക്തനം(ൻ)തുച്ഛം(ൻ) ന-നിഹ+ന്തി ശുഭേ-ഹിതൈഃ .
അ+ജ്ഞോ ജന്തു-രനീശോ ഽസാ-വാ+ത്മനഃ(സ്) സുഖ-ദുഃഖയോഃ .. 26

ഈ+ശ്വര+പ്രേരിതോ ഗച്ഛേഥ്.സ്വർഗം(ൻ)നരക-മേവ വാ .
സ സദൈവ പരാ-ധീനഃ(ഫ്)പശു-രേവന സംശയഃ .. 27

യസ്തൂ-ദാര-ചമഥ്.കാരഃ(സ്)സദാചാര-വിഹാര-വാൻ .
സ നി+ര്യാതി ജഗ+ന്മോഹാ+ന്മൃഗേന്ദ്രഃ(ഫ്)പഞ്ജരാ-ദിവ .. 28

ക+ശ്ചി+ന്മാം പ്രേരയ+ത്യേവ-മി+ത്യ-നർഥകു-ക+ല്പനേ .
യഃ(സ്)സ്ഥിതോ ഽദൃഷ്ട-മുഥ്-സൃജ്യ+ത്യാ+ജ്യോ ഽസൗ ദൂരതോ ഽധമഃ29

വ്യവഹാര-സഹ+സ്രാണി യാ+ന്യുപാ-യാ+ന്തി യാ+ന്തി ച .
യഥാ-ശാസ്ത്രം വിഹർ-ത+വ്യം തേഷു+ത്യ+ക്ത്വാ സുഖാ-സുഖേ .. 30

യഥാ-ശാസ്ത്ര-മനു+ച്ഛിന്നാം മര്യാ-ദാംസ്വാ-മനുജ്ഝതഃ .
ഉപ-തിഷ്ഠന്തി സർവാണി രത്നാ(നിഅം)ബു-നിധാ-വിവ .. 31

സ്വാർഥ+പ്രാപക-കാ+ര്യൈക+
പ്രയ+ത്ന-പരതാ ബുധൈഃ .
പ്രോ+ക്താ പൗരുഷ-ശബ്ദേന
സാ സി(ദ്)ദ്ധ്യൈ ശാ+സ്ത്ര-യ+ന്ത്രിതാ .. 32

ക്രിയയാ+സ്പന്ദ-ധർമി+ണ്യാ+സ്വാർഥ-സാധ-കതാ+സ്വയമ് .
സാധു-സംഗമ-സ+ച്ഛാസ്ത്ര-തീ+ക്ഷ്ണ-യോ+ന്നീ-യതേ ധിയാ .. 33

അനന്തം സമതാ-നന്ദം
പരമാർഥം വിദുർ-ബുധാഃ .
സയേ+ഭ്യഃ(ഫ്) പ്രാ+പ്യതേ നിത്യം(ൻ)-
തേ സേ+വ്യാഃ(ശ്)ശാസ്ത്ര-സാധവഃ ..34

ദേവ-ലോകാ-ദിഹാ-ഗ+ത്യ ലോക+ദ്വയ-ഹിതം ഭവേത് .
പ്രാ+ക്തനം പൗരുഷം ത+ദ്വൈ ദൈവ-ശബ്ദേന ക+ഥ്യതേ .. 35

ത+ദ്യു+ക്ത-മേത-ദേത+സ്മി+
ന്നാസ്തി നാപ-വദാ-മഹേ .
മൂഢൈഃ(ഫ്)പ്രക+ല്പിതം(ൻ) ദൈവം
മ+ന്യ+ന്തേ യേ+ക്ഷയം(ങ്) ഗതാഃ .. 36

നി+ത്യംസ്വ-പൗരുഷാ-ദേവ ലോക+ദ്വയ-ഹിതം ഭവേത് .
ഹ്യസ്തനീ ദുഷ്ക്രിയാ+ഭ്യേതി ശോഭാം സഥ്.ക്രിയയാ യഥാ 37

അ+ദ്യൈവം പ്രാ+ക്തനീ തസ്മാ+
ദ്യത്-നാദ്യഃ(ഖ്) കാര്യ-വാൻ-ഭവേത് .
കരാ-മലക-വദ്-ദൃഷ്ടം
പൗരുഷാ-ദേവ തത്-ഫലം .
മൂഢഃ(ഫ്) പ്രത്യ+ക്ഷ+മുഥ്-സൃജ്യ
ദൈവ-മോഹേ നിമ+ജ്ജതി .. 38

സകല-കാരണ-കാര്യ-വിവർജിതം
നിജ-വിക+ല്പ-ബലാ-ദുപ-കല്പിതം .
തദന-പേ+ക്ഷ്യഹി ദൈവമ-സ+ന്മയം
ശ്രയ ശുഭാ-ശയ പൗരുഷ-മാ+ത്മനഃ .. 39

ശാസ്ത്രൈഃ(സ്) സദാ-ചര-വിജ്യം-ഭിത-ദേശ-ധർമൈർ-
യഥ്-ക+ല്പിതം ഫല-മതീവ ചിര+പ്രരൂഢം .
തസ്മിൻ-ഹൃദി+സ്ഫുരതി ചോപന-മേതി ചിത്ത-
മങ്ഗാ-വലീ തദനു പൗരുഷ-മേത-ദാഹുഃ .. 40

ബുദ്-ധ്യൈവ പൗരുഷ-ഫലം പുരുഷ+ത്വ-മേത-
ദാത്മ+പ്രയത്ന-പര-തൈവ സദൈവ കാര്യാ .
നേയാ തതഃ(സ്) സഫലതാം പരമാ-മഥാസൗ
സ+ച്ഛാസ്ത്ര-സാധു-ജന-പണ്ഡിത-സേവ-നേന .. 41

ദൈവ-പൗരുഷ-വിചാര-ചാരുഭി+
ശ്ചേദമാ-ചരിത-മാത്മ-പൗരുഷമ് .
നി+ത്യ-മേവ ജയ-തീതി ഭാവി-തൈഃ(ഖ്)-
കാര്യ ആ+ര്യ-ജന-സേവയോ+ദ്യമഃ .. 42

ജന്മ+പ്രബ+ന്ധ-മയ-മാമയ-മേഷ ജീവോ
ബുദ്-ധ്യൈഹികം സഹജ-പൗരുഷ-മേവ സി+ദ്ധ്യ്യ .
ശാന്തിം(ൻ) നയ+ത്വവി-തഥേന വരൗഷ-ധേന-
മൃഷ്ടേന തുഷ്ട-പര-പ+ണ്ഡിത-സേവ-നേന .. 43

ഇ+ത്യാർഷേ+ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ
മുമുക്ഷു+വ്യവഹാര+പ്രകരണേ ദൈവ-നിരാകരണം(ൻ) നാമ (സ്)സർഗഃ ..
6 ..
ഓം
****

സഞ്ചരണാവലിഃ
നൈവ പ്രവിഷ്ടഃ

സമ്ഭാഷണമ്
അംശദാതാ
സദസ്യതാ പ്രാപ്യതാമ്
പ്രവിശ്യതാമ്
പൃഷ്ഠമ്ചർചാ
പഠ്യതാമ്സമ്വാദ്യതാമ്ഇതിഹാസഃ ദൃശ്യതാമ്ശോധഃ
വികിസ്രോതഃ അന്വിഷ്യതാമ്
മുഖ്യപൃഷ്ഠമ്
സമുദായദ്വാരമ്
വർതമാനകാര്യവിശേഷാഃ
സദ്യപരിവർതനാനി
യാദൃച്ഛികപുടമ്
സാഹായ്യമ്
ദാനമ്
ഉപകരണാനി
അത്ര കോ്ഽനുബന്ധഃ?
പൃഷ്ഠസമ്ബദ്ധാനി പരിവർതനാനി
സഞ്ചികാ ഉപാരോപ്യതാമ്
വിശേഷപൃഷ്ഠാനി
സ്ഥായിപരിസന്ധിഃ
പൃഷ്ഠസൂചനാഃ
ലഘുസാർവസങ്കേതഃ
അസ്യ പൃഷ്ഠസ്യ ഉല്ലേഖഃ ക്രിയതാമ്
മുദ്രണമ്/നിര്യാതഃ
മമ സങ്ഗ്രഹഃ
മുദ്രണയോഗ്യം സംസ്കരണമ്
Download EPUB
Download MOBI
Download PDF
Other formats
അന്യാഭിഃ ഭാഷാഭിഃ
ഭാഷാപരിസന്ധിഃ യോജ്യതാമ്
4 മേ 2017 (തമേ) ദിനാങ്കേ 17:59 സമയേ അന്തിമപരിവർതനം ജാതമ്
പാഠഃ ക്രിയേടിവ കാ'മൻസ ഐട്രിബ്യൂശന/ശേയര-അലാഇക അഭിജ്ഞാപത്രസ്യ അന്തർഗതതയാ ഉപലബ്ധഃ അസ്തി; അന്യാഃ സംസ്ഥിത്യഃ അപി സന്തി . അധികം ജ്ഞാതുമ് അത്ര ഉപയോഗസ്യ സംസ്ഥിതിം പശ്യതു .
ഗോപനീയതാനീതിഃവികിസ്രോതഃ വിഷയകംപ്രത്യാഖ്യാനമ്Code of

Conductജങ്ഗമദൂരവാണീ-ദൃശ്യമ്വിധികാരാഃസാംഖ്യികീകുകീ കാവർണനWikimedia FoundationPowered by MediaWiki